รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายชุมชนในการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ
Model of Management Community Network Activity Programs for Elderly Persons

ปาจรีย์ ผลประเสริฐ[1]*
พธูรำไพ ประภัสสร[1] วรางคณา จันทร์คง[2]
[1]คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
[2]สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
Pajaree Polprasert[1]*
Phatooramphai Parphatsorn[1] Warangkana Chankong[2]
[1]Faculty of Management Science Kamphaeng Phet Rajabhat University
[2]School of Health Science Sukhothai Thammathirath Open University
pajaree_pol@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาของผู้สูงอายุ สภาพและปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้สูงอายุ 2) สร้างรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายชุมชนในการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ และ 3) การนำรูปแบบไปใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายชุมชนในการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ตำบลไตรตรึงษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม กับผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปที่ช่วยตนเองได้ดีหรือกลุ่มติดสังคม และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในระดับชุมชน ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่าผู้สูงอายุมีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรม ปัญหาเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่สำคัญคือปัญหาในด้านสุขภาพ การไม่มีพาหนะในการไปเข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่มีผู้พาไปเข้าร่วมกิจกรรม และมีภารกิจในการดูแลลูกหลาน สำหรับความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมประมาณครึ่งหนึ่งจะเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งที่มีโอกาส และกิจกรรมที่เข้าร่วมจะเป็นกิจกรรม

ด้านสังคมและวัฒนธรรมมากที่สุด รองลงมาคือด้านการส่งเสริมสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ ทั้งนี้พบว่ารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายชุมชนในการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ คือควรแบ่งบทบาทเครือข่ายชุมชนเป็นระดับตำบล และระดับกลุ่ม จากการนำรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายชุมชนในการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุไปใช้ ในกลุ่มที่นำไปใช้ พบว่า ทำให้ชมรมผู้สูงอายุมีผลผลิตเพิ่มมากขึ้น และผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในระดับมาก

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหารจัดการ เครือข่ายชุมชน การจัดกิจกรรม ผู้สูงอายุ

Abstract

This research and development aimed 1) to study problems of elders, and problems and obstacles in joining activities of elders; 2) to develop a model of community network management in organizing an activity for elders; and 3) to launch and evaluate the model for management of community-based activities for elders in Tritrung Sub-district, Mueang District, Kamphaeng Phet Province. Quantitative data was collected by using questionnaire with elders aged over 60 years who were able to help themselves or social attached group. Qualitative data was gathered from people involving in organizing activities for elders at community level, district level, and provincial level by in-depth Interview, focus group discussion, and workshop. Data was analyzed by using statistical techniques including frequency, percentage, mean, and standard deviation, and also content analysis technique.

The results showed that elders faced problems, in the overall at the moderate level. Most of them could join the activity but they were challenged at the moderate level. The significant problems were health problems, no vehicles to drive to the place where activity conducted; no person to send to, and obligation in take care of their grandchild. Frequency of activity participation, a half of elders could join every activity which conducted. The activities they joined were social and cultural activity,

health promotion, economy, and occupation, respectively. The model for management of community network in organizing activity for elders should divide role of community network into sub-district and group level. After adopting the community network management model in the experimental group, the results showed that the elderly club was more productive and the overall satisfaction of elders was at the high level.

Keywords : Management Model, Community Network, Activity Arrangement, Elders

บทนำ

ในปัจจุบันปัญหาสำคัญของประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนาปัญหาหนึ่งคือการมีสัดส่วนของผู้สูงอายุสูงสูงขึ้น ซึ่งสัดส่วนผู้สูงอายุวัดโดยอัตราส่วนร้อยของประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป ต่อประชากรทั้งหมด ทั้งนี้ในปี พ.ศ.2558 ประมาณการณ์ได้ว่าทั้งโลกมีสัดส่วนผู้สูงวัยอายุ 60 ปีขึ้นไป สัดส่วน 12.13 ต่อประชากรทั้งหมด โดยประเทศพัฒนาแล้วมีสัดส่วน 23.9 ประเทศกำลังพัฒนามีสัดส่วน 9.9 ประเทศด้อยพัฒนามีสัดส่วน 5.5 (United Nations. 2015) จะเห็นได้ว่าประเทศที่พัฒนาแล้วจะมีสัดส่วนผู้สูงอายุค่อนข้างสูง ดังนั้นประเทศที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุสูง หรือมีแนวโน้มผู้สูงอายุมากขึ้นควรมีวิธีการหรือแนวทางในการรองรับสัดส่วนของผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้นดังกล่าว เนื่องจากผู้สูงอายุจะเป็นบุคคลที่จะต้องพึ่งพิงคนวัยทำงาน จากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าวัยแรงงานต่อผู้สูงอายุ 1 คน คำนวณจากประชากรวัยแรงงานทั้งหมดหารผู้สูงอายุทั้งหมด มีแนวโน้มที่อัตราส่วนลดลง กล่าวคือในปี 2550 มีค่าเท่ากับ 6.21 ปี 2560 มีค่าเท่ากับ 4.33 และในปี 2570 มีค่าเท่ากับ 2.77 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2560) และหากผู้สูงอายุมีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่ไม่ดียิ่งจะทำให้เป็นปัญหาของครอบครัว สังคมและประเทศต่อไปในอนาคต

ทั้งนี้องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) ได้แบ่งระดับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (aging society) หมายถึงสังคมหรือประเทศที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศหรือมีประชากรอายุตั้งแต่ 65 ปีมากกว่าร้อยละ 7 ของประชากรทั้งประเทศ แสดงว่าประเทศนั้นกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ 2) ระดับสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (aged society)

สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
80 ถ.พหลโยธิน ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100
โทรศัพท์ 0-5377-6000 ต่อ 1535, 0-5370-2870
โทรสาร 0-5370-2870 ต่อ 105

ISSN : 1906-2508